Muistio

Työelämä
Vesa Rantahalvari

15.11.2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta, HE 74/2023 vp.

Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan. Tarkoituksena on tasapainottaa valtiontaloutta tarkistamalla asumistuen saamisen ehtoja.

Tukeen vaikuttavien tulojen vaikutusta kiristettäisiin, tukiprosenttia laskettaisiin ja ansiotulovähennyksestä luovuttaisiin. Asumistuen kuntaryhmitystä muutettaisiin pääkaupunkiseudulla. Lisäksi yleinen asumistuki omistusasuntoihin lakkautettaisiin. Ansiotulovähennyksen ja omistusasuntojen asumistuen poistamisella tukea kohdennettaisiin kaikkein pienituloisimmille ja vähävaraisimmille ruokakunnille. Tuen määrään vaikuttavan perusomavastuuosuuden määräytymistä muutettaisiin niin, että muiden muutosten vaikutukset olisivat lievempiä lapsiperheille.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää lakiesitysluonnoksen tavoitteita perusteltuina. Asumistukijärjestelmää on syytä uudistaa kannustavuuden vahvistamiseksi ja julkisen talouden tasapainottamiseksi.

EK muistuttaa myös kannustinloukuista, jotka ovat todellisia ja merkittäviä. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen selvityksen (2022) mukaan työttömyysloukussa on 136 000 maassa asuvaa ja tuloloukussa noin puoli miljoonaa. Asumistuen tarkistuksilla kannustinloukut supistuisivat.

EK:n mielestä esitetyt muutokset ovat tarkoituksenmukaisia keinoja tavoitteiden saavuttamisessa, vaikka muutoksista olisi ollut mahdollista saada nyt esitettyä paremmin työllisyyttä tukevan. Sama säästötavoite olisi mahdollista toteuttaa lakiesitystä myönteisimmin työllisyysvaikutuksin.

Tämä lakiesitys sisältää vain osan hallitusohjelmaan kirjatuista parannuksista työnteon kannusteisiin. EK pitää tärkeänä, että hallitus valmistelee eduskunnalle pikaisesti myös muut hallitusohjelman mukaiset sosiaaliturvan uudistukset, joilla on samat kannustavuuden vahvistamisen, työllisyyden lisäämisen ja julkisen talouden tasapainottamisen tavoitteet.

EK katsoo, että asumisen kustannuksiin tulee vaikuttaa myös tarpeeseen nähden riittävällä asuntotuotannolla. Sillä edistetään myös työvoiman liikkuvuutta, mikä on tärkeää talouskasvun ja työvoiman saatavuuden kannalta.